

Vides konsultatīvās padomes elektroniskās balsošanas protokols par lūšu medību limitu PROTOKOLS

2019. gada oktobris

Elektroniskajā balsojumā piedalās:

Alvis Birkovs, biedrība „Latvijas Makšķernieku asociācija”;
Antons Mikoss, biedrība „Latvijas Biškopības biedrība”;
Dace Āriņa, biedrība “Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija”;
Jānis Brizga, biedrība „Zaļā brīvība”;
Jānis Rozītis, nodibinājums „Pasaules dabas fonds”;
Lelde Enģele, nodibinājums „Latvijas Dabas fonds”;
Līga Brūniņa, biedrība “Baltijas krasti”;
Viesturs Ķerus, biedrība „Latvijas Ornitoloģijas biedrība”;
Valts Vilnītis, biedrība „Latvijas Vides pārvaldības asociācija”;
Anitra Tooma, biedrība „Vides vārds”;
Jana Simanovska, biedrība „Ekodizaina kompetences centrs”;
Elita Kalniņa, biedrība „Vides aizsardzības klubs”;
Kristīna Veidemane, biedrība „Baltijas Vides forums”;
Andis Mizišs, biedrība „Vides fakti”;
Edmunds Cepurītis, nodibinājums „Vides izglītības fonds”;
Līga Strazdiņa, biedrība „Latvijas Botāniķu biedrība”
Andis Liepa, nodibinājums “Ķemeru nacionālā parka fonds”;
Jānis Sprūds, biedrība „Latvijas ezeri”;

Viedokli nesniedza:

Mairita Lūse, biedrība “Zero Waste Latvija”;

Viesturs Ķerus, Latvijas Ornitoloģijas biedrība (23.oktobris) atbilstoši pagājušā sēdē nolemtajam nosūta VKP pārstāvjiem e-pastu ar aicinājumu sniegt balsojumu par lūšu limitu organizējam elektroniski.

Viesturs Ķerus pirms balsojuma lūdz iepazīties ar:

- 1) iepriekšējās sēdes protokola gala versiju;
- 2) biedrību “Latvijas ainavas” un “Kristīnes Čilveres Dzīvnieku draugu biedrība” vēstuli VKP;
- 3) “Silavas” pārskatu par pētījumu “Lielo plēsēju populācijas stāvokļa izmaiņas medību ietekmē”
- 4) lūša sugas aizsardzības plānu:

https://www.daba.gov.lv/upload/File/DOC_SAP/SAP_lusis_18_LV.pdf

- 5) ES Tiesas spriedumu par sugu, ko aizsargā Biotopu direktīva, medībām:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=C6C584C1C8DE48FD4B207B272D53327A?text=&docid=218935&pageIndex=0&doclang=LV&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=6847979>

Papildus informē, ka pagājušajā piektdienā piedalījās “Silavas” rīkotajā seminārā par lielo plēsēju monitoringu. Par būtiskākajām lietām jau tika runāts VKP sēdē, taču īsumā ir tā, ka šobrīd “Silavas” dati, kā zināms, balstās tikai uz nomedītajiem dzīvniekiem. VMD sākuši ievākt precīzus datus par lūšu klātbūtni – pēdas, ekskrementi, tieši novērojumi, kas principā būtu izmantojami sugas monitoringam, nebalstot to uz nomedītajiem dzīvniekiem. Taču šobrīd šie dati netiek atbilstoši analizēti (seminārā J. Ozoliņš izteicās, ka “Silava” varētu uzņemties šo datu zinātnisku apstrādi) un VMD Medību daļas vadītājs V. Lūsis joprojām nespēja īsti paskaidrot, kā rodas VMD “oficiālais” populācijas vērtējums, kam, pagaidām nav saistības ar iepriekš minētajiem datiem par lūšu klātbūtnes pazīmēm. Tajā pašā

laikā Dabas aizsardzības pārvalde ziņojumā ES izmantojusi tieši VMD doto populācijas vērtējumu (to, ka ir būtiski atšķirīgs ekspertu vērtējums, norādot tikai piezīmēs), turklāt piešķirot šim vērtējumam augstāko iespējamo ticamību (“complete survey or statistically robust estimate”). Atgriezoties pie paša balsojuma, VKP sēdē klātienē vienojāmies par diviem variantiem balsošanai, taču pēc Anda Liepas un Jāņa R. ierosinājuma, pievienoju tam vēl trešo. Līdz ar to lūdzu jūs izšķirties par savu atbalstu kādam no trim variantiem, kā nosakāms lūšu medību limits nākamajai sezonai:

1) saglabāt esošo limitu (150 lūši);

2) noteikt piesardzīgu limitu, ņemot vērā “Silavas” datus un sugas aizsardzības plānā minēto pieeju, t.i., noteikt to 10% apjomā no “Silavas” aprēķinātās populācijas (50 lūši);

3) pārtraukt lūšu medības (0 lūši).

Viesturs Ķerus lūdz, rūpīgi izsvērt savu viedokli un darīt to zināmu līdz nākamajai pirmdienai (28. oktobrim)! Kad būsīm tikuši skaidrībā, kāda ir VKP nostāja, vienosimies par savu pārstāvi VMD organizētajā limitu apspriešanas sanāksmē 13. novembrī.

Uzreiz arī izsaka savu viedokli: Atbalsta 2. variantu – piesardzīga limita noteikšanu atbilstoši sugas aizsardzības plānam. Viedokļa pamatā ir tas, ka, kaut vai tikai nosakot nulles limitu (bet saglabājot lūši medījamo sugu sarakstā), likvidē “Silavas” datu rindu, uz kuras pamata prasām samazināt lūšu medību intensitāti (un arī pārējos “Silavas” iesāktos pētījumus par šo sugu). Mums paliek tikai VMD “oficiālie” dati, kas rāda, ka ar lūsi viss kārtībā. Savukārt, svītrojot lūsi no medījamo dzīvnieku skaita, mēs atceļam VMD atbildību par šo sugu, kas nozīmē pārvilkt svītru arī līdzšinējām iestrādēm tādu datu ievākšanai, kas ļautu atsaistīt lūšu monitoringu no dzīvnieku medīšanas. Tad lūšu monitorings kļūst par DAP atbildību un būtībā jāsāk no nulles. Saprotu, ka citiem datu kvalitāte var šķist vājš arguments lūšu medību turpināšanai (it īpaši, ja atbildīgās institūcijas šos datus neizmanto), taču uzskata, ka tad, ja izdotos piespiest VMD ņemt vērā zinātniekus un sugas aizsardzības plānu, lūsis no tā iegūtu vairāk nekā no medību pārtraukuma.

Jānis Sprūds balso par pilnīgu lūšu medību izbeigšanu, jo nav pieļaujams turpināt lūšu medības situācijā, kad gan Igaunijā, gan Lietuvā lūšu medības ir aizliegtas. Medību turpināšana pat 3x samazinātā apjomā pilnīgi neko nedos lūšu attieksmē pret cilvēku - baidīsies, kā visas medījamās sugas.(viedokli atsūtīja 23.oktobrī).

Kristīna Veidemane norāda, ka Baltijas vides Forums balso par 3.variantu - pārtraukt lūšu medības. Iepazīnušies ar atsūtīto informāciju, kā arī mums bija diskusija ar Igaunijas vides zinātniekiem, kurā uzzināja, ka lūšu populācija Igaunijā ir vēl joprojām bēdīgā situācijā un ir nepieciešams šo sugu aizsargāt un nepieļaut medības. Arguments, ka lūšus jāmedī, lai varētu turpināt monitoringu neiztur kritiku. Ir jābūt citām zinātniskām metodēm, kas dod iespēju sekot lūšu populācijas stāvoklim. Mūsdienās vides pārvaldībā ir svarīgi pielāgoties un būt elastīgiem, balstoties uz aktuālo informāciju un ievērojot piesardzības principus, tāpēc arī mums šāds balsojums. (viedokli atsūtīja 25.oktobrī).

Antons Mikoss norāda, ka attiecībā uz Baltijas vides foruma skaitļiem. Tie, kas noziņoti ES, Esti ir 1100, Latvijā-600. Latvijas noziņotais (J.Ozoliņš) ir strīdīgs. To VKP dzirdēja, kas gribēja klausīties. No tā izriet, ka mums ar e-pastiem ir lielākais lūšu blīvums EIRĀZIJĀ. Visi pētījumi neapskata lūša ietekmi uz dabas daudzveidību. Ko lieto lūsis 3/4 no gada pārtikā zinātnisku datu nav(J.Ozoliņš). Ir spekulācijas, ka tur, kur ir lūši, ir mazāk lapsu, bet lapsas medī zaķus, vistveidīgos un uz zemes perētājus putņus. Bet lūsis patērē tos pašus. Lapsas un lūši un citi plēsēji katastrofāli samazinājuši minētos faunas pārstāvjus. Pie tik liela plēsēju blīvuma turpināsies dabas daudzveidības apdraudējumi. Vides likums neapskata šo aspektu. Apskata tikai apdraudētās sugas, kuras par tādām atzītas un kuras ir uz izzušanas robežas. Latvijā lūsis nav apdraudēts. Apdraudēts ir zaķis, kuru skaits ir tikpat cik aļņu. 1.4/1. Ap draudēti ir vistveidīgie un citi uz zemes perētāji. Esmu par dabas daudzveidības saglabāšanu. Latvijā! Ja politiski lemjam, tad, pastāvot minkmīļu pārsvaram bez dziļākas analīzes, esmu par medību limita samazināšanu par 5% salīdzinot ar pērnā skaitu. Šis ir sociāls priekšlikums ne ekoloģisks. (viedokli atsūtīja 29.oktobrī).

Jana Simanovska akcentē, ka balso par 3. variantu - "aizliegt lūšu medības". Līdzšinējie argumenti neļauj saprast, kāpēc tās jāturpina (labākam monitoringam, uzraudzībai). Ja kāds vēlas lūšus medīt, lai vispirms pierāda ar zinātniskiem faktiem, ka to skaits ir par lielu, un regulēšana palīdzēs visai ekosistēmai. Un, pie viena, atveram acis un pasakām skaidri un gaiši: biodaudzveidība (zaķi, putni)

zūd, jo Latvijā nenormālā ātrumā samazinās normālu, pieaugušu mežu teritorijas, tie tiek fragmentēti. (viedokli atsūtīja 23.oktobrī).

Lelde Eņģele atsūta lūša populācijas novērtējumu ES boreālajā reģionā https://www.daba.gov.lv/upload/File/Publikācijas/REP_EK_2019_2_ES_sugu_stavoklis_borealais_rejons.pdf, kur un detāli norādīts lūšu skaits Latvijā: http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=lv/eu/art17/envxwalvg/LV_species_report_s-20190829-115440.xml&conv=593&source=remote#1361.

Lūša aizsardzības plānā ir teikts: https://www.daba.gov.lv/upload/File/DOC_SAP/SAP_lusis_18_LV.pdf.

Sadarbojoties lūšu speciālistiem starpvalstu līmenī, informācija un uzskati par sugas un populāciju sastopamības rādītājiem un areālu tiek regulāri aktualizēti. Pēc pēdējās aktualizācijas (Kaczensky et al. 2013) Baltijas populāciju veido apmēram 1600 īpatņu Igaunijā (49% no Baltijas populācijas), Latvijā (37%), Lietuvā (3%), un daļā Ukrainas (5%) un Polijas (6%). (viedokli atsūtīja 28.oktobrī).

Kristīna Veidemane norāda, ka igauņu kolēģi atsūtījuši saiti uz 2019.gada ziņojumu par medījamo dzīvnieku stāvokli Igaunijā. Ziņojums ir igauņiski, bet tabulas un grafiki angļiski. Ziņojuma 88 lapā ir rakstīts, ka no 2018. gada rudens lūšu populāciju joprojām var lēst aptuveni 400 īpatņu, kas ir mazāk nekā Leldes aprakstītais. https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/seirearuanne_2019.pdf (viedokli atsūtīja 29.oktobrī).

Līga Brūniņa, jautāja Viesturam Ķerum - vai šajā limitu sanāksmē ir iespējams iznākums 0 lūšu limits? No iepriekš sacītā šāds scenārijs ir nereāls un netiks izskatīts jeb es alojos?

Viesturs Ķerus atbild, ka limitu nosaka VMD, un ar VKP viņiem tikai jākonsultējas (jo tas tiek prasīts lūša sugas aizsardzības plānā), palieku pie VKP sēdē minētā - nulles limits nav reāls rezultāts VMD rīkotajai sanāksmei. Tomēr minēju arī to, ka tas netraucē mums paust viedokli, ka lūšus vajadzētu pārtraukt medīt. Tikai tad jābūt gataviem meklēt citus ceļus šīs nostājas īstenošanai dzīvē, ja gribam, lai no tā būtu kāda jēga.

Anitra Tooma norāda, ka atbalsta 3.variantu. Biedrības Vides Vārds biedrs Vilnis Skuja min, ka pēc likumdošanas nav neviena pamata aizsargājamās lūšu sugas medīšanai.

Alvis Birkovs norāda, ka ņemot vērā Latvijas un ārvalstu zinātnieku atziņas, secinājumus un slēdzienus, kā arī ievērojot divu LMA sastāvā esošo mednieku biedrību – Bauskas Mednieku un makšķernieku biedrības un Straupes Mednieku un makšķernieku biedrības vienotus viedokļus par nepieciešamību samazināt lūšu medību limitu, Latvijas Makšķernieku asociācija balso par 2.variantu. (viedokli atsūtīja 27.oktobrī).

Lelde Eņģele balso par 3. variantu - pārtraukt lūšu medības, sniedzot sekojošu pamatojumu: 1) nelabvēlīgs populācijas stāvoklis Igaunijā un Lietuvā, 2) nepilnīgā lūšu uzskaites metodika Latvijā (ekspertu un VMD aplēstais skaits nevar atšķirties 3 reizes!) 3) netiek izpildīts sugas aizsardzības plānā minētais nosacījums par medību slodzes dokumentēšanu, rezultātā: "Tomēr arī lūšiem pēc limitu izpildes gaitas nav iespējams vērtēt populācijas stāvokļa stabilitāti, jo faktiskā medību slodze un tās atšķirības starp gadiem nav zināmas." (no "Silavas" atskaites). 4) "nomedīto lūšu dzimuma-vecuma struktūras izmantošana populācijas lieluma aplēsēs norāda uz lūšu skaita pakāpenisku samazināšanos kopš 2011./2012. gada medību sezonas" (no "Silavas" atskaites). 5) 2018./2019. gada medību sezonā visi demogrāfiskie rādītāji norāda uz lūšu populācijas stāvokļa pasliktināšanos (no "Silavas" atskaites). (viedokli atsūtīja 29.oktobrī).

Kristīna Veidemane skaidro, ka biedrības Baltijas Vides Forums balsojums tika formulēts, ņemot vērā ne tikai latviešu zinātnieku secinājumus, bet arī konsultējoties ar kaimiņvalstu zinātniekiem un valsts

iestādēm par lūšu populāciju šajā reģionā. Tas tika darīts, jo Latvijā ir šīs informācijas atšķirības un tāpēc bija piesardzība no mūsu puses un dodot atbalstu 3.variantam.

Balsojuma rezultāti:

Organizācija

Latvijas Biškopības biedrība
Latvijas Makšķernieku asociācija
Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija
Vides izglītības fonds
Zaļā brīvība
Baltijas krasti
Latvijas Botāniķu biedrība
Vides pārvaldības asociācija
Latvijas Ornitoloģijas biedrība
“Ķemeru nacionālā parka fonds”
Vides fakti
Vides vārds
Vides aizsardzības klubs
Ekodizaina kompetences centrs
Pasaules dabas fonds
Latvijas ezeri
Baltijas vides forums
Latvijas Dabas fonds

Balsojums par piedāvātajiem variantiem

1. variants (saglabāt esošo limitu - 150 lūši)
2. variants (medību limita samazināšana)
2. variants (medību limita samazināšana)
2. variants (medību limita samazināšana)
2. variants (medību limita samazināšana)
2. variants (medību limita samazināšana)
2. variants (medību limita samazināšana)
2. variants (medību limita samazināšana)
2. variants (medību limita samazināšana)
2. variants (medību limita samazināšana)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)
3. variants (pārtraukt lūšu medības)